

זונדרקומנדו

(Sonderkommando, יחידות מיוחדות). יחידות לתפקידים מיוחדים ולמשימות מיוחדות.

ידועים שלושה סוגים של ז':

1. יחידות, בעיקר של הס"ס, שנועדו לתפקידים או למשימות מיוחדים. הז' הידועות פעלו בתחום 'הפתרון הסופי של בעיית היהודים' באירופה. במסגרת האיינזצגרופן, שפעלו בשטחים הכבושים של ברית-המועצות, נכללו כעשר ז'. יחידות ז' שנקראה על שם לנגה ואחר-כך בוטמן, ניהלה את ההשמדה במחנה-המוות חלמנו. השם 'ז' 1005' ניתן ליחידות המיוחדות שהוקמו במסגרת טשטוש רציחות ההמונים, על-ידי פתיחת הקברים ושריפת הגוויות ('מבצע 1005').
2. יחידות שהורכבו גם מאסירים יהודים, בעיקר בתחום מיתקני הרציחה – ליד תאי הגז והמשרפות. ז' כאלה פעלו ליד המיתקנים ההם באושוויץ-בירקנאו, והוחלפו מדי כמה חודשים, והמוחלפים נרצחו. אחת הז' התקוממה במחנה בירקנאו ב-1944.
3. על ז' יהודית ידוע גם בגטו לודז'. שם עסקה בעניינים פליליים במסגרת ה'משטרה היהודית'.